Teknik sebeplerden dolayı, Dergimizin baskısı geciktiğinden Sayın okuyucularımızdan özür dileriz.

ABANT

ABANT

BOLU HALKEVİ KÜLTÜR DERGİSİ

SAYI : 9 Mayıs - Haziran 1946 CİLT : 2

İçindekiler

GÜZEL BOLU KÖŞESİ

Bolu'yu Tanıyalım ; Bolu'yu Tanıtalım

Kuzey Demiryolumuz ve Bolu

İhsan Yalçın
Elâzığ Milletvekili

Anadolu'nun kuzeyinde Batı ucu Adapazarı'na kadar uzanan bir Demiryolu şebekesinin bütün etütleri, Plânları yapılıp tamamlanmış ve ilk imkân bulunduğunda da derhal inşasına başlanacağı Bayındırlık Bakanlığının yayınlarındaki açıklamalardan anlaşılıyor. Hattın Ankara - Irmak Filyos demiryolu üzerinde ve Gerede'nin 35 Kilometre doğusunda bulunan İsmetpaşa İstasyonundan Batıya doğru Adapazarı'na kadar yapılacak kısmı Bolu'yu yakinen ilgilendirmektedir.

Bu kısmın Zonguldak Komör havzamızla Ankara, İstanbul, [illegible] Şehir ve Kasabalarımızın ve Bolu'nun içtimaî ve İktisadi hayatın[illegible]-pacağı müsbet tesire ve Umumî Demiryolu nakliyatımıza sağlıyacağı faydalar hakkında kısaca görüşlerimi arzederim.

Malûmdur ki Zonguldak ve dolayisile Karabük Demir ve Kömür merkezimiz Demir ve Kömürlerini yurdumuza Deniz yoliyle ve bir de Irmak - Filyos Demiryoliyle karadan nakil ve tevzi etmektedir. Mühim Ticaret ve Tersane Limanımız olan İzmit ve Büyük Ticaret Merkezimiz İstanbul, Zonguldak ve Karabük'e bugünkü haliyle, Demiryoliyle çok uzaktır. (İzmit 995 İstanbul 1086) Kilometredir. Mutasavver hat yapıldığı takdirde nakliyat Zonguldak - İsmetpaşa - Gerede - Bolu - Adapazarı yoliyle yapılacaktır ki mesafe yarı yarıya kısalmış oluyor. Bunun önemi pek âşikârdır. Deniz yoliyle nakliyatın mümkün olamadığı zamanlarda İzmit Liman ve Tersanemizin ve dolayisiyle Marmara havzası ve civarının, İstanbul'un Kömür ve Demir ihtiyacı en kısa yoldan temin edilebilecektir. Karşılıklı olarak Zonguldak ve Karabük civarının ihtiyaçları da daha kuvvetli olarak emniyet altına alınmış olacaktır. Aynı zamanda Zonguldak ve Karabük Memleket dahiline ikinci bir Demiryoliyle de bağlanmış oluyor.

İzmit Kâğıt Fabrikamızın başlıca iptidaî maddesini teşkil eden Köknar ağacı Bolu'dan İzmit'e kadar şose yolile nakledilmektedir. Bunun Demiryolile nakli halinde bu yüzden yapılacak tasarrufun ehemmiyeti

kâğıt fiatlarımız üzerinde müessir olacak derecededir. Keza İzmit ve civarıada yapılacak diğer tesisler için de aynı mülâhaza vardır.

Bolu'nun kereste ihracatı bir uçta Adapazarı'na, diğer uçta İsmetpaşa İstasyonuna ve Ankara'ya tamamen Şose yoliyle yapılmaktadır. Demiryolu'nun inşası halinde nakliye fiatlarında görülecek düşüklük Ankara ve İstanbul'da kereste fiatlarında ehemmiyetli ucuzluk temin edecektir. Harp sonrası geniş kalkınma ve Bayındırlık işlerimiz için Kerestenin ucuz temin ve tedariki hususunun sağlıyacağı faydayı izaha lüzum yoktur.

Düzce'de istihsal olunan Tütün, nakliyat, hububat, sebze, meyve, Bolu'nun Kereste, sebze ve meyvesi, Mudurnu ve Göynük'ün sebze ve meyveleri, Gerede'nin etlik ve damızlık hayvanları, Mamul derileri Akçakoca'nın Fındığı, Umumî olarak Vilâyetin kereste, odun, kömür, tiftik, Yumurta, Mevaddı hayvaniye istihsalâtının Demiryolu'nun şoseye nazaran sağlıyacağı nakliye ucuzluğu dolayisiyle İstanbul, Ankara, Zonguldak gibi kalabalık istihlâk merkezlerimizde hayatı ucuzlatmak bakımından tesirleri kat'i olacaktır.

Yemyeşil ormanlar, biribirinden güzel göller, kaplıcalar, maden suları, tarihî eserlerle adeta donatılmış ve süslenmiş olan Bolu, Turistik bakımdan memleketin iddiasızca söylenebilir ki yegâne bir köşesidir. Çoğu yaz ve kış yeşil kalan ağaçlarile müstesna bir güzellik arzeden genç ve harap olmamış büyük bir orman parçası, Bolu arazisinin yüzde 36 sını örtmektedir. Bu ormanlar içerisinde 1300 ve 1400 rakımlı yaylalarda yemyeşil agaçlar arasında gümüş gibi parlayan göller, kayık, sandal, Ev,.. Hangi tabiat seven insanı kendisine çekmez?

Bu güzel yurt parçasında 11 göl, 20 ye yakın işliyen ve işlemiyen kaplıca ve sıcak su menbaı, yine 20 ye yakın maden suyu bulunduğunu söylemek Bolu'nun emsâlsiz ve rekabet kabûl etmez vasfını belirtmek için en kısa bir cevap olsa gerektir. Abant, Yeniçağa, Sünnet gölleri, Esentepe, Seben yazın sıcak ve bunaltıcı günlerde serinlik, yeşillik ve deniz hasretini teskin eden birer tabiat vergisidir.

Kış sporları, Kayak, Vahşi hayvanlar ve kuş avları için ideâl bir yer olan Bolu, demiryolu sayesinde Turistlerin en kolay ve en ucuz ziyaret edebileceği yegâne mahal olur. Bu merkezlerde memleketin en iyi aşçılarını yetiştiren Mengen ve Gökçesu nahiyeleri halkı, misafirlerini izaz ve ikram için mühim vazifeleri olduklarını biliyorlar ve bu mesut günleri bekliyorlar.

Çağa gölünün şimal yamacında koyu yeşil genç ve güzel bir çam ormanının eteğinde dünyanın eşine bir daha tesadüf edilmiyecek derecede en mükemmel şartlarını bir arada toplıyan (sanatoryum) yeri muztarip hastalarını sinesinde toplıyarak sıhhate ve şifaya kavuşturmak için yakınından demiryolunun geçmesini bekleyip durmaktadır.

İnşasını dört gözle beklediğimiz ve özlediğimiz bu hattın umumî demiryolu nakliyatımız üzerinde yapacağı tesirleri üç kısımda mutalâa edebiliriz.

1 — Ankara'ya Doğudan gelen demiryollarının ve bilhassa Sivas - Erzincan Erzurum parçasının İstanbul'a mesafesi hem kısılacak ve hem de Sivas - Ankara nakliyatının mühim bir kısmı bu hatta intikâl edeceğinden mevcut hattın yükü hafifliyecek ve bunların neticesi olarak İstanbuldan Erzuruma kadar alan güzergâh üzerindeki seferlerin adedini çoğaltmak mümkün olacağından izdiham derhal önlenmiş olacaktır.

2 — Eskişehirden İstanbul'a kadar bütün memleketin nakliyatı tek bir hatla yapılmaktadır. Hat yapıldığı takdirde nakliyatın mühim bir kısmı buraya intikâl edeceğinden tek hattın yükü bir hayli azalmış olacaktır.

Hiç şüphe yoktur ki demiryollarımız Van'a vasıl olduğu zaman izdiham daha çok olacaktır. Bu sebebledir ki Van hattı son noktasında işlemiye açıldığı gün İsmetpaşa - Adapazarı demiryolu da İşletmeye açılmış bulunmalıdır.

3 — Ankara - İstanbul arasındaki mesafenin kısalması.

Bunun önemi digerlerinden aşağı değildir. Aynı zamanda Ankara ile İstanbul arasında yolcular dünyanın en güzel yerlerinden geçecekleri için, her dakika değişen güzel manzaralar seyyahları hiç yormadan İstanbul'a ulaştıracaktır.

Bolu'nun temin edeceği faydalara gelince, bunun ehemmiyetini izaha lüzum görmüyorum. Benim şahsî kanaatıma göre yalnız (Turizm) işleri Bolunun inkişaf ve saadetinde başlı başına bir amil olmağa namzettir.

Bolu'nun zeki ve çalışkan halkı bu nimetlerin her birerinden ayrı ayrı istifadeyi bileceklerdir.

GEREDE'DE DÜĞÜN ADETLERİNDEN :

Kına Gecesi

Hayrettin Yalçın

Türkiyede düğün adetlerini incelerken gözümüze yer, yer benzerlikler çarpmasına rağmen bu adetlerin çok değişikler gösterdiğini de görmekteyiz.

Fakat bu farklar içinde dahi gururla söyliyebilirizki her hareketle her seste, her fikirde kendimizi görmemiz mumkündür. Zaten müşterek noktalar esastaki birlikten ileri gelmektedir.

Her bölge kendi toplumsal hayat kurallarına göre düğünlere ayrı bir çeşni vermiştir. Ben bu yüzden entresan bulduğum Gerede kına gecesi adetlerini, halk bilgisi yönünden incelemek istiyorum.

Kına vurma merasimi Gerede'de Çarşamba günü, yahut gecesi kız evinde yapılır. Bu günün sabahı kız, arkadaşlarile çamaşır yıkamağa gider. Dere veya pınar başında türküler söylenir. Gelin başka bir köye gidecekse arkadaşlarına vâdeder.

Çamaşır yıkandıktan sonra kız evi, komşularını (Pala örtmesine buyurun) diyerek davet eder. Herkes geldikten sonra kız süslenir. Bir tarafına yeni bir gelin, diğer tarafına da genç bir kız geçer. İki rikât namaz kılarlar ve bunu müteakip misafirlerin bulunduğu odaya girerler. Sağduç denilen gelinin elinde beyaz bir örtme vardır. Örtmeyi üç defa odada yan yana oturmuş kızların üstüne örter, onlar da her defasında gülerek örtmeyi açarlar. Bunun üzerine gelin örtmeyi gelin olacak kızın beline dolar ve bir ağızdan şu şarkıyı söyliyerek yeni gelinin etrafında dönerler.

Gelinin adı Ezme
Evden eve sen çok gezme
Kırdan koğu getiripte
Evin dirliğini bozma

* * *

Yatağı pattak atma
Erkenden hiç yatma
Bak kaynanan duymasın
El âleme yaymasın

* * *

Gelin Gelin olursa
Açılır köşe bucak
Gelin gelim olmazsa
İşte ip işte nacak [*]

Kına Gecesi :

Kızevi, öğleden sonra oğlan evinin yolladığı helvaları dağıtarak istediklerini kına vurmaya davet eder. Oğlan evi de ayrıca istediklenini kınaya davet eder. Akşam yemeğinden sonra oğlan evinde toplanarak topluca kız evine giderler.

Kız evinin getirdiği çalgıcı kadın her oynayanın haline göre türküler eöyleyerek sıra ile herkesi oynatır. Bu arada, genç erkek anneleri kız beyenir. Nışanlı kız kayın valideleri, müstakbel gelinleri oynarken başından para saçar.

Mercimek ektim kil kile,
Ölçerim sile sile aman, aman,
Yar kapıdan girerken,
Kalkarım güle güle aman aman.

* * *

Yokuşta yoruldundmu,
Sözüme darıldınmı aman aman
Sen bana yar olalı
Sıtkila sarıldınmı ? aman aman,

* * *

Yavaş yavaş yürüsün,
Samur kürkü sürüsün aman aman
Sen bir ağa kızısın
Niçin yaya yürürsün ? aman aman

* * *

Karanfıl ektim harmana
Ne hor baktın yar bana aman aman
Sen ettiğinden utan
Bulunmazmı yar bana. Aman aman

[*] Bu pala örtme merasimi daha ziyade genç kıza yeni gireceği evlilik hayatında lâzım olacak bilgiler vermek, Ana, baba, ve büyüklerinin nasihatlarını son bir defa daha dinlemesi için tertip edilmiş gibidir,

Çiğdem Türküsü

Çiğdem sarı ben sarıda yar yar
Çiğdeme konmuş bir arı of :
Beni yardan ayıranda yar yar
Şu sokakta bir karı of.

* * *

Ne bakarsın kapıdanda yar yar
Sesin beni akıtan of,
Mismi çaldın kaşlarına yar rar
Varılmıyor kokudan of.

* * *

Fırın üstünde fırın yar yar
Haydi ergenler [*] geri durun of,
Yarim uzaktan geliyor yar yar
Aaltun iskemde kurun of.

Bu arada yeni gelini arkadaşları aralarına alıp ellerine pullu yemeniler alarak yemeni oynarlar.

Al yemenim Turalıdır
Sevdiğim buralıdır.
Geçmede yanımdan güzel
Aman Yüreğim yaralıdır.

Aman!.. Eşim aman aman
Baygınım of' of' of!

Kahvede yemenden gelir
Bülbül çimenden gelir
Ak topuk beyaz gerdan
Her gün hamamdan gelir.

Al yemenimi düreyim
Aç koynuna gireyim
Uyuda uyan sar beni
Yar olduğun bileyim

Oğlan evinin gönderdiği çerezler yendikten sonra misafirler geç vakit dağılır. Yanlız akrabalar, yakın komşular, ve kızın arkadaşları gitmezler. Oğlan evinin gönderdiği kına bir tasta ezilir. Gelin bir sandalyeye yüzü kıbleye gelmek üzere oturtulur. Ellerine kına konur. Başına siyah bir örtü örterler, ve şu şarkıyı söyleyerek gelinin etrafından dönerler.

Altun tas içinde kınan ezilsin
Sabah olsun güzel yüzün yazılsın
Görümceler etrafına dizilsin
Gelinim kınan kutlu olsun
Bunda dirliğin tatlı olsun,

Evlerinin önü furun
Kızlar gelir sürün sürün
Kız örtmeyi iyi bürün
Döşemesi
Biner atın iyisine
Gider yolun kıyısına
Çağırın kızın dayısına
Döşemesi
Dağdan keserler meşeyi
Hani bu kızın döşeği
Dağdan keserler ıslığı
Hani bu kızın yastığı
Döşemesi
Dağdan keserler gürgeni
Hani bu kızın yorganı
Döşemesi
Tuzlukları Tuzsuz kodun
Koca evi ıssız kodun
Sen ananı kızsız kodun
Gelinim kınan al olsun
Bunda dirliğin bal olsun
Hani bu ktzın anası
Önünde mumlar yanası
Gel gelinin kaynsnası
Döşemesi
Kız bu bahçeler seninmi
İçinde gezen yarinmi
Yarın ayrılık gününmü
Döşemesi

Bu türkü söylenirken kız evi ağlar, Kız da ağlarsa da bu göz yaşlarında mes'ut günlerinin hülyasını görür.

Koğu ,, Deli kodu
Nacak ,, Balta
Ergen ,, Bekâr
Yüzün Yazılsın ,, Eskided gelinin yanağına ay yıldızlı bir süs yapılır. Bunu yapana yazıcı, Bu işede Yazma denirmiş.
Islık ,, Eskiden gelinin yastığına Konan bir nevi ot.

SAĞLIK KONULARI

Keyf veren zehirlerin ve içkinin zararları

Emin Taşman
Eczacı

Keyf nedir ?

Uyuşturucu zehirlerino her hangi birisi vücuda girdiği zaman bir uyanıklı, dirilik ve hatta bir neş'e verir, işte bu hareket zehirin kana karışmasından ve kanın da beyinde sinir merkezlerini kamçılamasından ileri gelmektedir. İşte buna keyf denilmektedir. Bu devirden sonra bu hareket ve canlılık uyuşukluğa ve sızmaya tahavvül eder. İnsan iradesini vekarını tutan gemler. gevşer, yavaş, yavaş utanma ve haya kalmaz, yörüyüşü değişir, içmeğe devam ettikçe beyin uyuşur. sızma devri ve nihayet vucut bu zehirleri. vücuttan atamayarak ölümle neticelenir. İşte uyuşturucu zehirlerin bu yaptığı tesirleri dört devre ayırabiliriz.

A - keyflenme

B - Sorhoş olma.

C - Sızma.

D - Ölüm.

Ekseriya içmeğe başlandığı zaman bu A ve B devlerinde durmak imkanı kalmaz. Çünkü insanın irade kuvveti azalmağa ve kayp olmağa başlar, tabii iradesiz bir insanıda her tarafa götürmek imkânı vardır. İşte insandan irade küvvetini alan içki üçüncü ve hatta dördüncü devrelere kadar insanı sürükler ve sonunda ölümle biten vakalar az değildir.

İçki denildiği zaman yalnız hatıra meşrubat gelmemelidir.

Memleketimizde malesef çok taammüm etmiş olan (afyon yutmak) ve esrar kullanmakdır. Bu iki maddeden halkı kurtarmak için yeni alışacak olanları ikaz etmek sonunun felâkete gittiğini bildirmek lâzımdır. Bir çokları ilâç için verdikleri ve hastaya yutturdukları afyonun sonradan nekadar büyük zararlar yapacağını bilmelidirler.

Afyon ve Esrara nasıl alışılır ?

Meselâ öksürüğe tutulan birisine bir parça afyon yut öksürüğün geçer derseniz o zatda afyonu yutarak belki bir müddet için öksürüğünü uyuşturmak suretiyle geçirebilir. Bir müddet sonra tekrar öksürük olduğu zaman yine afyon arar bulur gene geçirir. Fakat bu hadiseler tekerrür ettikçe hasta öksürüğünü geçirmek için yuttuğu afyonunu tesirile sarhoş olmağa başlar bu suretle öksürük olsada olmasada afyonu bünye ister, yutmadığı zamanlar sersem olur, uyuyamaz konuşamaz, iş yapamaz, ancak mutatı olan afyonun yuttuktan sonra kendisini normal bulur.

Zaman geçtikce az miktarda olan afyon vücuduna kafi gelmez mıkdarını artırmak lüzumunu his eder, ve bidayette çok az mikdarda aldığı mikdarları nohut ve hatta fındık cesametine çıkarmak suretiyle vücudunun ihtiyacını temin edebilir. Artık bu hale gelen sarhoş hiç bir iş güç sahibi olamaz, sanatını terk eder, çünkü onun yüklediği işleri beceremez. Uyuşuk bir halde daima yatmak ister, bu suretle kazanç yolları kapanır, malını mülkünü satar yer, nihayet hepsini bitirir evini eşyasını da satar, bunlarda bittikten sonra kendisine en yakın olan aklını da bu uğurda gaip ederek tımarhaneye düşer orada da canını vermek suretile hayatını feci bir surette sona erdirir.

Bu yazımdan sonra sırasile diğer içki ve keyf veren zehirleri ve bunlardan kurtulma çareleri belirtmeğe çalışacağım.

"Vazom" dan parçalar :

BEN

Renk, ışık ve seslerle süslü bir pazarda, ömrümü bu süslerle mubadele halindeyim.

Her damla rengin şiiri, cisminin bilinmeyen yerindeki karanlıkları aydınlatıyor. Her damla ışık' aşkını bir illet gibi taşıyor. Ses havuzlarındaki muhtelif fiskiyelerden dökülen her damla ses, görünürdeki âlemle, hayaller âlemimi ayıran setleri yıkıyor.

İdrakimi kaldıran yumruk kadar dünyan zümrüt ve şahane bir kafesten başka bir şey değil.

Bu muazzam kafeste, hürriyetten mahrum zavallı bir kuştan başka neyim ? Bütün çırpınışlarım ve bir bülbül gibi ah endişelerim senin içindir. Eğer bir zerre isem her atomumda sen mevcutsun sevgili...

Ben aslında yokum. Esas var olan şeyim aşkımdır. Öyle bir gayibim ki, bu gaibi aradığım zaman bir kaşık suyunda kendimi buluyorum.

Demekki ben su sen bizatihi kiremit ocağında yanan bir ateşsin ben suyum, fakat sana kavuşmak ve seni kucaklamak arlariyle yanan bir ateşim.

Her dem sana dökülür ve buhar olup kaybolurum. İşte sana dökülüp kaybolan şey, çile kulesinin kuleci başısı ömrüdür. Dökülmekten kurtulup, çile kulelerile mücehhez altın kafesinden azad edildiğim gün, visal anımız olacak sevgili....

Azad edildiğim zaman, yerimi başka bir zavallı dolduracak.. Yine altında günler boyunca düşünce keselerimin ağzını açtığım salkım söğütler yerlerinde olacak.. Yine 18 yaşındaki ateşin delikanlılar, o söğütlerin gölgesinde aşk oyunlarını oynamakta devam edecek.. Yine renkler ilâhi şarkılarına devam edecek.. Yine kaldırımları aşk arabası kumral, sarışın ve esmer kızlarla benzeri erkekler çiğneyecek..

Arzu mevzuları, mevsimleri kovalaycak.. Yine pazarlar, sokaklar ve parklar mutad üzre dolup taşacak., Yine kullar, taze sabahlarla baygın akşamların kovalambaç oyununu idrak etmeden ve bu mahut hulelerden seyredecek... Munis rüzgârlar esecek Çılgın fırtınalar kopacak.. Sellerle zelzeleler zülmedici kırbaçlariyle hükmünü sürecek..

Ve yalnız meçhul deryalarında erimiş olduğum için orada ben bulunmıyacağım.

Günle beraber nefis şişelerin ziyaretine koşarım. Bu koşuş, çile bağlarımı koparmak içindir. Sokaklar dolusu serhoşluğum olur.., Benim serhoşluğum şişelerin ve üzüm kütüklerinin bahşettiği serhoşluk değildir. Meçhul âlemlerin meçul meyvalarından meydana gelen lezeti, bir saki gibi sunan, ezelin sarhoşluğudur. Daima «Eceli tatli gören bakışlar serhoştur» mısrhında, bütün hiçliğimle varlığımı hissediyorum.

DERTLİ

Talât Onay
Çankırı Milletvekili

1945 temmuzunda ılıcası ile meşhur (Haymana) ya gitmiştim. Sıcak suları şifalı' soğuk suları tatlı, havası çok güzel olan bu küçük ve şirin kasabada tesadüf beni aşık dertlinin veli nimeti Alişan beyin, torunu Rıza uzun benli [1] ile tanıştırdı. Kendisine Alişan beye, Bostan hanıma Dertliye dair bir çok şeyler sordum. Tam bir bilgi sahibi olmadığını babasından köy büyüklerinden soruşturup Ankara'ya geldiğinde bana bildireceğini vadetti.

Rıza ; az çok tahsil görmüş, Türk kültürü ile olgunlaşmış, kibar yirmi beş yaşlarında bir gençtir.

Bir ay sonra Ankara'da telefonla beni aradı; bir saat sonra birleştik. Not defterini çıkararak benim Haymanadaki sorgularıma cevap vermeğe başladı. Bu notlara göre Alişan beyin Babası Şıh Mehmet onun babası uzun Hasan bey olup Anası Karapapak aşiretinden şirin hatundur.

Uzun Hasan bey, aslı (Milli) aşiretine varan (Cihan beyli) aşıretindendir. Yeniçeri sergerdelerinden olup Yeniçeri ocağının söndürülmesi üzerine Malatya Diyarıbakır havalisinde dolaşan aşiretini toplayarak Akşehire bağlı (Uzun bey) köyünü kendi namina kuruyor.

Biri (Cet) diğeri (Şıh Mehmet) adında iki oğlu oluyor.

(Cet)in çocuğu olmıyor. Şıh Mehmetin (Hacı Behzat Hacı Hasan, Hacı Küpeli (Hacı Ali) Halil Mustafa, yola çıkmaz, Koca Lezki adlı yedi oğlu oluyor.

Bunlardan Halil bey (Çeltik) köyüne yerleşiyor. Sultan Mahmut kendisine aşiret beyliğini [2] ve (Aşair-i sitte) Reisliğini veriyor, [2] Halil beyin (Batal) adında bir oğlu oluyor. Battal karapapak aşiretinden (Şirin Hatun)la evleniyor; Alişan bey, Hacı Ömer adlı iki oğlu, (Bostan hanım) adlı bir kızı doğuyor.

Halil beyin kardeşi, yani Battal'ın amcası Mustafa bey Halili aşiret ve aşairi sitte reisi oluduğu için çekemiyor. Topladığı adamlara Halilin evini basdırıyor, maiyetini kesdiriyor, anaları Alişan, Ömer ve Bostanı bir kazan altında saklayarak bu katillerin eline düşmekten kurtarıyor.

---

[1] Hamana'da soy adının (Özalp) olduğu söylemişti. Sonra değiştirmiş.

[2] Köydeki rivayete göre Sultan Mahmudun Anadoluda bir seyahati esuasında halbuki Mahmudun seyahati doğru değildir.

Bu faciayı haber alan Padişah II Mahmut, Mustafa beyi Sinoba sürüyor. Şirin Hatun çocuklarını alarak İstanbula gidiyor. Çocuklar Padişahın himayesine mazhar oluyorlar, tahsil görüyorlar, [1] bir az büyüyünce Alişan bey babasının yerine aşiret ve Aşairisitteye reis olarak gönderiliyor. [2] Alişan ve Ömer Beylerin çocuğu oluyor. Bostan hanımın Ahmet Bey adlı bir oğlu ve Telli atlı bir kızı oluyor. Hacı Tellinin kızı (Avşe Bodi) hanımdır ki Rıza Uzunbeylinin anasıdır.

Dertli, Bostan hanım hakkındaki şiirlerini kardeşi Hacı Ömerin teşvikiyle yazar. söylermiş. Bu şiirler halâ (çeltik) köyünde okunurmuş Alişan bey saz şairi Erzurumlu Emrahı da himaye etmiştir.

Alişan bey yazın Çeltik köyünde, kışın Ankara'da oturuımuş Çeltik köyü şimdi (Emirdağına) bağlıdır. Alişanın mezarı bu köyde olmak ihtimâl dahilinde imiş.

Sinop'a sürülen Mustafa bey bir Rus seferine iştirâk ediyor. Kumandan İzzet paşayı (?) bir Kazak askerinin hücumundan kurtarıyor. Paşa seferden dönüşünde Mustafa beyin affına delalet suretiyle mukâfatta bulunuyor.

Mustafa bey affından sonra Ankara'da yerleşiyor, Ayaş beylerinden Hacı Hüseyin Paşanın kızını alıyor, bu evlenmeden Alişan [3] Halil beyin (Uzunbey) köyündeki sülâlesi münkariz oluyor. Vefatı üzerine başsız kalan aşiretin hükûmete müracaatı neticesi Mustafa beyin oğlu Hasan bey reis tayin olunuyor, uzun bey köyüne gidiyor. Hasanın dördüncü karısından Rıza Uzunbeylinin dedesi dünyaya geliyor.

Alişan beyin Şeyhbizinli aşiretinden olduğu rivayeti yanlıştır. Bu aşiret diğerleri arasında mütereddi ve Çingâne neviuden sayılmakta imiş.

Bostan Hanım

(Türk saz şairi antolojisi) adlı mühim eserini hazırlarken Doktor Profesör Fuat Köprülüye talebesi ve Edebiyat Öğretmenlerinden Fevziye Abdullah bereket zade İsmail Hakkı merhumun (yâd-imazi adlı eserinden ki bir fıkrayı gösteriyor. Köprülüde antolojiye) zeylolarak alıyorki şöyledir.

[1] Alişanın (Enderun) da tahsil ettiği hakkında bir rivayet vardır, Doğru ise dertlinin şiirlerini tamim ettiği hakkındaki rivayette doğru demektir.

[2] Aşair-i sıtte yanı aitı Aşiret: Cihanbeyli Rişvanlı Şeyhbizinli, Afşar Karapapak, Karakeçili aşiretleri bu aşiretlerin re'sliği (Mir-i miyron) Rutbesini haiz imiş Şu halde Alişân beyin Kaza Kaymakamlığı demek olan (Voyvodalık) hakkında rivayet doğru değildir.

[3] Bu Alişanın 1315 rumi yılınde Ankara reji kulübü başlığı ettiği tahakkuk edilmiştir. Dördüncü karısından Rıza uzun beylerin dedesi Hacı Ali bey dünyaya geliyor.

Bereket zade Akşehir Kaymakamlığına tayin olunmuş Bursadan kalkarak memuriyetine gidiyor biraz sonra Kaza köylerini devre çıkıyor. Cihanbeyle aşiretinin oturduğu (Çeltik) köyüne geldiğini bir gün Bostan hanımla görüştüğünü şöyle anlatıyor:

(İsmini unuttuğum karye (Çeltik köyü), Cihan beyli aşiretinden Kürt Eşraf, rüesasından Hacı beyle (Halil beyle zevcesi olup konva havalisinde meşhur (Dertli şairin - vaktile Hüsnü ve Cemalini muhrik edalarla vasıf ve hikâyesini mutazammın bir çok gazeller söylemiş olduğu Bostan hanımın ikâmetgâhıdır. Ahira mülhekata çıktığım esnada kariyei mezkûreye geleceğimi haber almaları üzerine Hoca beyle Bostan hanım atlara binerek ve Bostan hanım Silâhlarını takınarak Tevabiile birlikte bir saatlik yerden istikbale çıkmışlardı. Konaklarına misafir ettiler ve Aşirete mahsus debde ve teklilüflerle fevkalâde asarı ihtiram gösterdiler. Köyün delikanlılarile kızlar halay çektiler. Seyr-ü temaşa ettik. Bizim görüştüğümüz Bostan hanım ihtiyarlamıştı. Esnayı sohbette murassa kuşaklı kehrüba ağızlığı bulunan uzun yasemin çubuğunu ara sıra çekiyor; Ahvali aleme ve bilhassa o zamanki Rusya Muharebesine dair dinlenecek sözler söyleyordu.)

TÜRK DESTANINDAN PARÇALAR:

Yakarış

Şu dilekler içindir ey sevgili Tanrımız
Kurbanedilen aygır, saçı kılınan kımız [*]

Boy atan yeşil otlar andırsın kargıları,
Çayırlara salınan arık atlar dinçlensin.
Akın yaklaştı diye Alp erler sevinçlensin,
Ozanlar kopsasınlar yeni cenk şarkıları.

Kuzular beril beril melerlerken ilkyazın,
Kalkmağa başlayın dağ başlarındaki kar
Yollarda yağmalanmış malla dolu kağnılar,
Evlerde çocuk yüklü beşikler gıcırdasın.

Ekinler yeşersin, yeşerenler ulalsın,
Kat kat karşılık görsün herkes emeklerine.
Göz yaşı karışmasın anlımızın terine,
İnileme sularda, çığlık yellerde kalsın.

Basri Gocul

[*] Eski çağlarda, dileklilerin al kurban etmeleri, ateşe kımız damlatmaları bir gelenekti.

S P O R

Spor nasıl başladı?

A. K.

Milletler arası evrensel bir iş olarak çok önem verilen Spor insanların hayata kavuştuğu ilk çağlarda ve mağara devrinde başladığı anlaşılmaktadır. Arkeoloğların mağaralarda elde eitiği kaya üstü kabartma resimler ve minyatürler o insanların bir canavarla boğuştuğu veya bir av peşinde çalıştığı görülmektedir. İlk insanlar taştan ve ağaçtan yaptıkları kesici ve delici araçlarla avlanırlar ve bu avı elde etmek için aylarca talim ve manavralarla uğraşırlardı.

İdman insan bütünlüğünü meydana getiren dan ar, kan, sinir, kemik, yağ ve adeleden ibaret olan bir varlıktır. Bu varlığı geliştirmek ve ondan üstün randuman alması için yapılan bütün hareketler bu kelimenin ifade ettiği mana çerçevesi içinde toplanır. Bu proplemi hayvanlarda tatbik edersek ayni neticeye ulaşılır. Bu bakımdan mağara insanları da elde ettikleri silahlarla, barındıkları mağaraları vahşi hayvanlara karşı müdafaa etmek ve ayni zamanda gıdalarını temin için bu hareketlere lüzum görmüşlerdi. Çünkü idmanlı bir vücudün mukavemeti idmansız bir vücudun mukavemetinden bir kaç misli fazla olduğu gibi tahammül bakımından da üstündür. O halde bu ilk çağ insanların çakmak taşını biliyerek elde ettiği kargı, balta, zıpkın, ok ve yay onların en mükemmel bır aracı idi. Hatta bu çakmak taşlarını bilemek için biribirlerine sürterek elde ettikleri kıvılcımları ve hararetle ateşi bulmuşlar ve diğer bir kısmı ise ağaçları biribirine sürtmek suretile elde ettikleri ateş ve ışık bu ilk insanlara tunç ve demir deurini açmıştır. Bu ufak mevzuu yazmaktaki maksadım tarihten onbinlerce sene evvel kullanılan bazı Spor malzemesine bugünkü medeni dünya çağının Olimpiyatlarında bile tesadüf edilmesidir. Meselâ bugün Srorun bir branşı olan cirit atmak vaktiyle ilk insanların avlarına sapladığı sivri taş uçlu mızrak ve balıklara sapladığı zıpkımlarla gülle atmak ve yine yay kullanmak o zamandan miras kalan birer Spor branşlarıdır. Yine bu arada bugünkü gelişmiş sporlar o zamanda yaralı avını yakalamak için süratle koşmak engelli koşu sırıkla (Dere atlamak) irtifa atlamak ve yine vahşi bir hayvanın salışına karşı

Ormanların tepelerinden büklüm büklüm uzanen kuvvetli iplere salıp çıkmak atlayarak geçemediği dereleri yüzerek geçmek ve yine büyük kütüklerin içini oyarak yaptıkları bir sandalla deniz avlarını başarmak ve sınırları dışında olan insanlarla mücadelelere geçmek için ezici ve yıpratıcı oyunları yapmak ve silâhşörler yetiştirmek aradan bu kadar sene geçtiği halde hâlâ ayni spolarla Stadyumlarda heyecan uyandırmak gösteriliyorki Spor zihniyeti insanlarla birlikte doğmuş ve medeniyet geliştikçe o da ayni tempoda gelişmiştir. İşte bundan çıkan ve büyük felsefe (Sağlam dimağ, sağlam bedende bulunur.) Terorisini beklediğimiz bugünkü Evrensel duruma kadar yükselmiştir.

Sayın okuyûcularım, Spor tarihi hakkında verdiğim bu kısa bilgiyi kâfi görüyorum. Bundan sonraki yazılarımda 32 şubeden ibaret olan bütün Spor tekniğini ayrı ayrı tablolarla yazacağımı vadederim.

TARİH KÖŞESİ :

BOLU Kelimesinin Tarihine kısa bir bakış

Naci İpekeşen

Uzun asırlar bir çok Türk devletlerine mesken olan Anadolu'nun tarihi, sayılamıyacak kadar karışık vak'alarla doludur. Burada güzel Bolu'muzun tarihî ismini araştırmakla işe başlamak istiyoruz; mütekip yazılarımızda fırsat düştükçe parçalar halinde şehrimizin tarihinden yapraklar vermeğe çalışacağız.

Mevzuumuza girmeden evvel muhtasar da olsa mıntıkamızın eski kurunca malûm olan Cağrafî sınırlarından bahsetmeği faydalı bulduk. Ancak bu suretle tarihî isimler arasında münasebetler aramak mümkün olacağı gibi bahsimizin tetkiki de kolaylaşmış bulunacaktır.

Yunanlılar ve Romalılar zamanında Bitinya yahut Bitonya denilen kıt'a bugünkü Bursa, İzmit ve Bolu vilâyetleriyle Marmara ve Karadeniz sahillerinin büyük bir kısmını ihtiva etmekte idi. Burası yurdumuzun en mahsûldar, en münbit bir köşesi olarak tanılıyordu. Bitinya kıtasının hududunu tayin edecek olursak; şimalde Karadeniz (Pontoksen) şarkta Paflagonya, cenupda Frijya (Frikya). garpta Marmara denizi (Propontid) ve İstanbul boğazı (Trak boğazı) bulunuyordu. Bu kıt'anın en mühim şehirleri de şunlardı : Bolu (Bitinyum) Üskübi (Prusyas) İzmit (Nikomedya), İznik (Nise), Ereğli (Herakle), Bursa (Prusyas), Gebze (Libyas), Kadıköy (Halkedonya).

Millâttan enaz 3000 sene evvel Bitinya mıntıkası Traklar tarafından işgal edildi. Bu sebepten buraya Anadolu Trakyası adı verildi. Fakat şunu da ilâve edelimki, Bitinyanın ilk ahalisinin Traklar olmayıp Bebrisler oldugu tarihen malûm bir hakikattır. İşte bunun içindirki buraya Bebrislere izafeten Bebrisye denilir. Bunu takip eden senelerde kı'ayı Bitinyalılar istilâ etti. Bundan sonra Bebrisy Bitinya ismini aldı. Bu sıralarda cenup taraflarına yerleşen Bitinyalılar Polu (Bitinyum) şehrini tesis ettiler. Fakat diğer taraftan Bolu'nun garbına sığınmış olan Bebrisler de gittikçe kuvvetlenerek İzmiti (Nikomedya) kendilerine merkez itthaz ederek sınırlarını komşularının zararına olarak genişletmeğe çalışıyorlardı Bu zamanda Anadolu'da tam bir birlik göze çarpmamaktadır.

Bu kıt'a üzerinde vahdeti ilk defa olarak kurabilen şahıs Pers hükümdarı kurus'tur. Daha sonra gelen İran hükümdarlarından Daryüs kendi imparatorluğnnu müteaddit satraplıklara ayırarak idareyi intizama koydu. Bu satraplıklardan biriside Bitinya idi. Bu vaziyet İskender'in Anadoluyu fethine kadar devam etti. M. E. IV asırda Bolu hâlâ Bitinyum ismi altında tanınmakta idi.

İskender'in vefatından sonra Anadolu gene karışıklık içersinde kaldı. Bir aralık hakimiyetlerini etrafa tanıtmak isteyen Selefküsler bu hakimiyet çenberi içine Bitinyayı da almak istediler. Fakat Bitinya üzerindeki Selefküs hakimiyeti daima zahirî kaldı. Bütün nufuz gene Bitinya kırallarının nefsinde toplanmıştı. Bu karışık vaziyet Romalıların istilâsına kadar devam etti. Ancak bundan sonradır ki, Bitinya bütün siyasî ve askerî ehemmiyetini kaybetti. İşte bu sıralardaki Bitinyum (Bolu) kelimesi değişerek Klodyopolis şekline girdi ve gene aynı kelime zamanla aşına, aşına bilhassa kolay felaffuz edilmesi dolayısıyle (Bolu) şeklini aldı.

Bolu tarihte parlak ve mes'ut günler geçirdiği kadar felâketli günlerde görmüştür. Esasında pek mamur ve müreffah bir şehir olan Klodyopolis (Bolu) bir aralık tarih boyunca ender tesadüf edilir. müthiş bir zelzele afetiyle adeta mahvoldu ve şehrin hayatta kalan sakinleri etrafa dağıldılar fakat anayurduna candan bağlı olan Bitinyalılar bugünkü Bolu şeklini yeniden inşa etmekte gecikmediler.

Zelzele darbeleri altında toprrğa gömülen kadim Kloyobpplis şehri bazı tamimlere göre bugünkü Bolumuzun yedi sekiz kilometre kadar şimalindeki Eski hisar adını taşıyan mevkide bulunmaktadır. Bu tahmin doğru ise eski tarihin şehri yeni tarihin şehrine hala hayret ve gıpta ile bakıyor demektir.

(DUYGULAR) dan

BOLU Turistik bir Şehirdir

A. Hilmi Yolaç

Bolu Halkevi'nin çok faydalı neşriyatından biri de Bolu Coğrafyasını yazdırıp bastırmak olmuştur. Yirmi beş yıl önce İçinde bir buçuk yıl oturduğun Bolu'yu çok iyi tanımamıştım. Esasen buna da imkan yoktu. Çünkü yurdumuzun diğer şehir ve kasabalarını henüz görmemiştim. Aralarında mukayeseler yapamıyordum. Fakat aradan geçen yirmi beş yıl içinde bu güzel vatanın her tarafını görmüş, öğrenmiş bir insan sifatile Bolu,lulara çok güzel bir yurt parçasına sahip olduklarını" tebşir edebilirim. Etrafı dağlarla, yeşil ormanlarla çevrilmiş, hem deniz hem de yayla mıntıkasını nefsinde toplamış olan Bolu, turistler, sporcular için dünyanın eşsiz bir yeridir. Bolu Türkiye'nin İsviçresidir. Dağlar, nehirler, ormanlar, sular, şakrak ve şen bir hayat için, sihhat için her türlü şartları haizdir. Bunu yalnız ben söylemiyorum. Bolu'yu ve civarını görüp tetkik etmiş olan Avrupalı mütehassıs doktorların raporları da bunu gösteriyor. Şu halde Bolu, iç turistler için emsalsiz ve cazip bir yer olduğu gibi, büyük harpten sonra da yabancı turistlerin uğrağı olmağa namzettir,

Turistler, zevk için gezenler, sihhatini kazanmak için gezenler, spor için gezenler, Bolu'da kendi maksatlarını ziyadesile temin etmiş olurlar.

Turist gezer ve gezdiği yerlere para bırakır. Avrupa'nın İsviçre gibi, Yunanistan ve İspanya gibi, Fransa gibi bir çok memleketleri turistlerin bıraktıkları paradan milyonlarca servet sahipleri olmuşlardir. İtalya'da senevî 200 milyon Liret, turistlerden elde edilen paradır, Dağdan İsviçrenin yeğâne maişet ve serveti turistlerden temin edilir.

Bolu Tabiatin her türlü güzelliklerini, hertürlü sihhat ve hayat kaynaklarını nefsinde toplamıştır. Bu itibarla kapılarını turistlere açtığı zamanda çok zengin olacaktır. Fakat bunun için bazı fedakârlıklar göze almak zaruridir ki bunları aşağıya sıralıyorum.

1 — Bolu'yu demiryoluna bağlıyan yolların geniş beton veya asfalta çevrilmesi ve üzerinde günün müteaddit saatlerinde otokarlar işletilmesi lâzımdır.

2 — Bolu'yu civar köylere ve Abat gölüne bağlayan mükemmel şosalara ihtiyaç vardır.

3 — Bolu'ya en güzel menba sularının civar dağlardan her türlü şartlara uygun olarak getirilmesi zaruridir.

4 — Kaplıcalar çok modern ve asrî bir hale çevrilmelidir.

5 — Abat gölü kıyılarında çok güzel ve modern konforlu büyük bir otele ve lokontaya ihtiyaç vardır. Gölde sandal ve motör gezintileri tertip edilmelidir.

6 — Bolu'nun en güzel yerinde büyük bir park ile konforlu mükemmel büyük bir iki otele ve lokontaya lüzum vardır.

7 — Bolu'ya civar köylerde ufak ve zarif misafirhaneler yapılmalı buralara gidenler bol ve temiz süt. tereyağı, yoğurt, yumurta, tavuk bulmalıdır.

8 — Bolu'da Belediye servisleri iyi işlemelidir :

A — Sokaklar parkeye veya asfalta çevrilmeli, hergün sulanmalıdır. Turistik ve su şehirlerinde toz memnudur.

B — Başta Belediye mezbahası olmak üzere kasaplar, bakkallar, sebzeciler, meyvacılar, her türlü teknik şartları haiz olmalıdır. Belediye isterse örnek dükkânlar tesis edebilir.

C — Her türlü sporlar için hazırlanmış mahaller bulunmalıdır.

D — Belediye bütün bu seyehatler için çok temiz ve iyi nakil vasıtaları ile çok ucuz tarifeler tatbik etmelidir.

E — Belediyenin turist bürosu Türkiyemizin her tarafında neşredilen gazetelerle reklâmlar, dıvar reklâmları ve komşu memleketler için Afişler hazırlamalıdır.

Görülüyorki bidayeten bir takım fedakârlıklar lâzımdır. Bu tesisat meydana getirildikten sonradırki Bolu yılda binlerce seyyahın uğrağı olacak ve kısa bir zamanda verdiğini fazlasiyle alarak mamur bir belde meydana çıkmış olacaktır. Bu maddi faydalardan başka halkın muhit ve hariç alemle temasları, ticari, iktisadi, içtimaî bir çok faydalar yaratacaktır.

Bolu'lu hemşehrilerim bu el ile tutulacak istifadeleri kaçırmıyarak tabiatîn yarattığı güzel yuvalarından azami faydalar temin etmeğe çalışmalıdır. İş Büyüktür. masraflıdır. Fakat bir defa başlanır, yüksek bir enerji ile takip edilirse ileride hiç şüphe etmiyorum ki Hükumetin yardımı da onların gayretlerine zemmedilecektir.

(DUYGULAR) dan

KARADERE

Bolu, dört yanı 1000 - 2000 metre yüksekliğinde sıra dağlarla çevrilmiş bir ovanın ortasındadır. Cenup tarafındaki Seben dağları, yazın günlerce esen ve uğultusu çok derinden bir batarya sesini andıran rüzgârlarile tanılır. Ilıca eteklerinden Sebenin tepesine kadar birçok dağ yolları, bir de toprak tesviyesi yapılmış şose vardır. Her çalı dibinden bir tavşanın sıçradığı, dallarında gelinciklerin oynaştığı bu sık ormanlı Seben dağı tepesinde, yıllarca, evvel hain bir ateşin kasıp kavurduğu Yanık denilen açıklık vardır.

Sık sarmaşıkların ve çileklerle böğürtlenlerin ağaçlar arasında geçilmez dehlizler meydana getirildiği Bolu ormanlarında güneş ışığının girmediği, rüzgârların sıkışıp kaldığı kaldığı karanlık dereler vardır.

Şimal tarafında eski Bolu harabelerinin izlerini tepesinde saklayan Halıhisari ile Ereğliye doğru birbiri ardı sıra birçok sıra dağlar uzanır. Bu dağların arasında dar fakat uzun vadiler sıralanır. Doğuya doğru heybetli Çele dağı, çıplak ve çok vakit karlı tepesile küçük bir Himalaya görünüşüne maliktir.

Cenubu şarkîde karışık arızalar ortasında bu tarafların en yüksek tepesi olan Köroğlu dagı yükselir. Bu dağın yüksekliği 2200 metredir. Beyaz ve siyah renkli kayaların birbiri sırtına yaslandığı, çıplak ve vahşi Köroğlu tepesi, bir vakitler üzerinde yaşattığı kahramanın yağız çehresi gibi sert ve heybetlidir.

Karadere, Bolu ile Ereğli arasındaki sıra dağların ortasına sıkışmış, içine girilmesi güç bir orman yığınıdır. Karadere, tek ağaçların değil, ormanların biribirine sıkıştığı, sarmaş dolaş olduğu bir yerdir. Tepesini görmediğiniz yüz yıllık çamların kapladığı Karaderede korkuç ve heybetli bir sesizlik, içine girenin göğsünü korku ile dolduran bir yalnızlık vardır. Onun her tarafını gezip görmüş insan olmasa gerek... Güneş, çamların tepesinde takılır, dip tarafta bir tek güneş damlasına hasret yerler vardır.

Bolu ormanlarında her cins ağaç bulunur. Meşe, kayın, gürgen çınar çam köknar, ardıç, şimşir, dişbudak, kestane, ceviz.. Su kıyılarında köy kenarlarında fındık, elma, armut, kiraz, muşmula, böğürtlen, kocayemiş, mersin ve defneler sıralanır. Çiçek tarlaları ve bağlar uzanır. Bolu, bir ağaç ve çiçek sergisidir.

(DOKÜMAN) dan

Sarıalan ve At Yaylaları

Kışı isli, kapanık evlerinde geçiren köylüler, bahar başlar başlamaz yaylaya çıkarlar. Orada dört direk üstüne kurulmuş yayla evlerine yerleşirler. Bu evlerin her tarafından ışık girer, rüzgâr ve hava işler. Yayla havası, kekikli, naneli bir havadır.

Evin içinin nereden başladığını, dışının nerede bittiğini kestirmek mümkün değildir. Yayla evi, yaylanın kendisi gibi açık, ve geniştir. Ben yayla evinde tavan arasından yıldızların sayıldığı, sessiz bir rüzgârın yüzümü yalayarak geçtiği geceleri hiç unutamıyorum. Ocakta çıtırdıyarak yanan çam kütüklerinin kırmızı ışıkları budaklı duvarlarda gezinirken ormanın içinden gelen garip çakal sesleri, bekçi köpeklerin homurtusuna karışır.

Yaylada sabah, güneşle değil çıngırak seslerile anlaşılır. Ağılda bulunan sürü Tanyerinin ağarmasile beraber kımıldanmağa, sabırsızlanmağa başlar.

Saralan yaylası Bolunun çenup yakasındaki Seben dağlarının üstünü bir baştan bir başa kaplar. Baharda Seben dağının keçi yollarından yaylaya göç eden köy arabaları, ve sürüler bir zincir gibi uzanır. Geniş yaylada köyleri biribirinden derin sarp vadiler ayırır. Bu vadilerden koyu renkli dereler akar. Dereler niçin koyu renkli olsun diyeceksiniz... Yaylaya gitmeyen bunu böyle düşünür. Derelerin oyduğu bu vadiler o kadar derin ve daracıktır ki, iki tarafına sıralanan sık ağaçların gölgesi, dereye guneş ışığını sokmaz.

Sanırsınız ki lâcivert bir su akıyor. Bu lâcivert suyun beyaz kayaları atladığı yerlerde gümüşlü pırıltılar oynaşır. Bu su buz gibidir.

Atyaylası, Bolunun şimal yakasındaki dağların arkasındadır.

Burası yemiş ağaçlarının kapladığı bir koridordur. Bir ceviz büyüklüğünde ve lâal renkli kirazı, öyle sanırım ki dünyanın hiçbir yerinde yoktur. Şimdilik büyük piyasalarda görülmiyen bu kiraz, yenilmekten ziyade salonlarda süs olarak aranılacak bir meyvadır Hiçbir meyvada bu kadar şeffaf bir deri, bu kadar lekesiz ve berrak bir renk olmasa gerek... Fakat Atyaylası kirazı pek naziktir. Dalından kobtuktan sonra ne zedelemeğe gelir, nede uzun zaman beklemeğe. Soluverir.

(DOKÜMAN) dan

RAKI Destanı

(Rakı su gibi içiliyor. Nereye gitseniz şerefe bir şişe açılıyor. Ziyafette o, Seyahatte o, Şehirlerden, Kasabalardan köylere kadar: Korkunç hem de çok korkunç)

1

İçme şu Rakıyı içme arkadaş
Yazık hem kesene hem vücuduna
Varlığına kefen biçme arkadaş
Yazık hem kesene hem vücuduna

2

Seben dağı gibi ne hoş yapın var
Al kurdele bağlı altın kapın var
Aklın fikrin doğru bir kitabın var
Yazık hem kesene hem vücuduna

3

Rakı gençliğini yıkar temelden
Seni mahrum eder her bir emelden
Güzelden iyiden en mükemmelden
Yazık hem kesene hem vücuduna

4

Bütün gönlü gözü sende Milletin
Kölesimi olacaksın zilletin
Cigerleri söker pis bir illetin
Yazık hem kesene hem vücuduna

5

Kahbe kahbe güler önce yüzüne
Sonra çeker kanlı mili gözüne
Niçin inanmazsın büyük sözüme
Yazık hem kesene hem vücuduna

6

Durmaz şişesinde durduğu gibi
İnden daha korkunc şişesinin dibi
Külhan beyi yapar o bir Edibî
Yazık hem kesene hem vücuduna

7

Çıkmaz bir sokaktır Meyhane yolu
Mezarlık bu yolun sağı ve solu
Deliler evine sarkar bir kolu
Yazık hem kesene hem vücuduna

8

Bilsen ne emekle büyüttü anan
İki büklüm oldu yolunda baban
Nasıl kahirlenmez bu hale Vatan
Yazık hem kesene hem vücuduna

9

Yüce duyguları öldürür rakı
Delinin elinde sustalı çakı
Açtığı yaraya ne merhem yakı
Yazık hem kesene hem vücuduna

10

Mes'ut yuvalara diş kıcırtatır
Hey ne cihanlara kıydı bu satır
Haram zade olan sayarmı hatır
Yazık hem kesene pem vücuduna

11

Rakı celladıdır temiz ahlâkın
Sakın delikanlı kendini sakın
Ölüm rüzgârından bu semli okun
Yazık hem kesene hem vücuduna

12

Atar benliğini kaldırımlara
Çamurlarda artık kendini ara
Ağlamak sızlamak etmezki para
Yazık hem kesene hem vücuduna

13

Kötü yoldaş kabir kazar demişler
İnsan göre göre azar demişler
Rakı için fitne yazar demişler
Yazık hem kesene hem vücuduna

14

Darılan darılsın gitme uzak dur
Annen kardeşinle evinde otur
Bir kadehte bin bir canavar uyur
Yazık hem kesene hem vücuduna

15

Derlerki a canım atıver bir tek
Bir tek de meclisin şerefine çek
Düştü batakliğa işte bir melek
Yazık hem kesene hem vücutuna

16

Nereye Erenler Meyhaneyemi
Vakti kerahattir anmalı cami
Batıyor bir altın direkli gemi
Yazık hem kesene hem vücuduna

17

Rakının girdiği evde tat kalmaz
O eski neşeli hür hayat kalmaz
Bozulur havası şen kanat kalmaz
Yazık hem kesene hem vücuduna

18

Ondan kıdalanır her bir kötülük
Zehirli gaz gibi afeti büyük
İnsanlık aşkını bırakır güdük
Yazık hem kesene dem vücuduna

19

İnsanı öldürtür sana elinle
Sor alay eder melânetinle
Asıl yahut bitli damlarda inle
Yazık hem kesene hem vücuduna

20

En pis orosbuya seni kul eder
O elmas adını mangır pul eder
Herkesin menfuru bir yoksul eder
Yazık hem kesene hem vücuduna

21

Memursan hiç kimse iltifat etmez
Esnafsan müşterin itimat etmez
Aklı olan onu itiyat etmez
Yazık hem kesene hem vücuduna

22

Karıştır mahkeme dosyalarını
Oku mahkûmların son kararını
Arama içenin bahtiyarını
Yazık hem kesene hem vücuduna

23

Rakı ne dirlikler bozup yıkmıştır
Ne gençleri zindanlara tıkmıştır
Akşamcılar bile ondan bıkmıştır
Yazık hem kesene hem vücuduna

24

Varlık bu destanın yadigâr olsun
Okuyanlar bundan bir ibret alsın
Dostlar şen yaşasın düşmanlar ölsün
Yazık hem kesene hem vücuduna

Şadi VARLIK

Gelin oluverdi

Renkli bulutlarla süslü bir akşam
Aşkımı semaya döktüm ağladım.
Gecenin tasında eriyorken gam,
Zühre yıldızına baktım ağladım.

* * *

Aşk bahçelerinden çiçek dermişti,
Ve onları bir gün bana vermişti.
Gönül sarayıma bir taht kurmuştu.
Gün geldi o tahtı yıktım ağladım

* * *

Kâinat enindn, ömür boyunda
O güzel bilinki Tanrı huyunda.
Gelin oluverdi Teşrin ayında.
Ardından mumları yaktım ağladım.

* * *

Tam onu sevmiştim yirmi yaşımda,
Gündüz hayalimde gece düşümde,
Taşıdım RAB gibi garip başımda
Sevdasına bir gün baktım ağladım.

* * *

Sevda denilen şey, ne garip dertti.
Daglar kadar yüce, taş gibi sertti.
Önünde saçımın akları arttı,
Tükendi dermanım çöktüm ağladım.

* * *

Kırmıştı ruhumun çile tasını,
Aylar değil yıllar tuttum yasını.
Rüyalardan tatlı hatırasını ,
Bir Darağacına çektim ağladım.

* * *

Karailyasoğlu asıl mahlasım,
Aşk türküsü çalan ben ki bir kösüm
Bir kova su gibi tükendi sesim.
Gönüle, Aah tohumu ektim ağladım.

Çıkrık

Senin kulağıma dağen her sesin,
Bana bir gariblik veriyor çıkrık.
Dert çekmişe benzer sönük nefesin
İniltin Beni ağlatıyor çıkrık.

Bende senin gibi dertliyim dertli,
Fakat şunu bilki sen dertli çıkrık!
Senin derdin benden daha kıymetli
Çünkü dertlerinide külfetli Çıkrık.

Ağla çıkrık sesin çıktığı kadar.
Derdini dökecek yerin yok senin
Yalnız sana adaş bir arkadaş var
İniltilerinle kısılan Sesin..

A. Selâmi Erkut

Köylümüze Halkevi Köycülük Kolu nediyor?

Aziz Köylü :

Senin her derdine çare aramak, seninle el birliği, gönül birligi, kafa birliği yapmak isteyen bir Halkevi ve bu Evde yalnız seninle candan ilgilenecek bir (Köycülük Kolu) var. Bu kol senin kolun senin dilin ve senin gözündür. Her zaman fırsat buldukça Halkevine uğra, burada dinlen ve bir müşkülün olursa burada seni her gün memnuniyetle bekleyecek olan memura anlat. Hiç çekinme. Kendi Evine girer gibi serbesçe gir. O, senin istediğini yapar ve sana kısa bir zamanda cevabını ulaştırır.

Aziz köylü : Gönlünde bir acı varsa Evine söyle, bir şikâyetin varsa yine Evine ve kendi koluna anlat. Halkevi köycülük kolunun bütün işi senin iyiliğindir. Bu kol istidalarını yazar, yazılmış ve verilmişleri varsa arkasını kovalar. Hastalarını tedaviye koşar, Dertlerinin merhemini sana ulaştırır. Şunu çok iyi bilki hiç bir zaman hiç bir suretle az veya çok senden hiç bir ücret almaz ve istemez.

Halkevi senin Evindir. Ve senin bağrından doğmuştur. Oraya açık bağırla gir. Ona hor bakma. Evini Vicdanın, Kalbin gibi temiz bil. Sığaranı orada kahveni, çayını, ayranını orada iç! İmkân bulursan bütün komşularınla bize konuk ol hep beraber konuşalım Anlaşalım. Dertleşelim ve el birliğile, kafa birliğile, gönül birliğiyle dertlerimize yoldaş ve gönüldaş olalım. Çare arayalım ve bulalım.

Halkevleri Dergilerinin Adları

Derginin adı	Halkevinin adı
Abant	Bolu
Başpınar	Gaziantep
Çorumlu	Çorum
Derme	Malatya
Erciyes	Kayseri
Erzurum	Erzurum
Fikirler	İzmir
Gediz	Manisa
Görüşler	Adana
Halkevi	Eskişehir
Hatay	Antakya
İnan	Trabzon
İnanç	Denizli
İstanbul	İstanbul
Karaelmas	Zonguldak
Kaynak	Balıkesir
Konya	Konya
19 Mayıs	Samsun
Ordu	Ordu
Taşpınar	Afyon
Türkakdeniz	Antalya
Uludağ	Bursa
Ün	Isparta

ABANT

BOLU HALKEVİ KÜLTÜR DERGİSİ

SAYI : 10 Temmuz - Ağustos 1946 CİLT : 2

İçindekiler